

EÖTVÖS LORÁND TUDOMÁNYEGYETEM

INFORMATIKAI KAR

PROGRAMOZÁSI NYELVEK ÉS FORDÍTÓPROGRAMOK
TANSZÉK

Beadandó kezelő rendszer megvalósítása

Témavezető:

Poór Artúr

egyetemi tanársegéd

Szerző:

Csiki Erik Gergely

programtervező informatikus BSc

Budapest, 2021

Az eredeti szakdolgozati / diplomamunka témabejelentő helye.

Tartalomjegyzék

1. Bevezetés	3
2. Felhasználói dokumentáció	4
2.1. Bejelentkezés és nyelvválasztás	4
2.1.1. Bejelentkezés	4
2.1.2. Nyelvválasztás	5
2.2. Szerepkörök	6
2.2.1. Rendszergazda	6
2.2.2. Tárgyfelelős	9
2.2.3. Gyakorlatvezető	12
2.2.4. Hallgató	16
2.2.5. Mindenki számára elérhető oldalak	18
3. Fejlesztői dokumentáció	21
3.1. Keretrendszerek és az alkalmazás felépítése	21
3.1.1. Keretrendszerek	21
3.1.2. Az alkalmazás felépítése	21
3.2. Naplózás	23
3.3. Adatbázis	24
3.3.1. Technológiák	24
3.3.2. Adatbázis <i>code first</i> objektumai	25
3.3.3. Az adatbázis táblái	26
3.4. Model réteg	31
3.4.1. Üzleti logika	31
3.4.2. Adatok megjelenítésére szolgáló modellek	35
3.4.3. Adatok bevitelére szolgáló modellek	35

3.4.4.	Egyéb segédosztályok	35
3.5.	Vezérlő réteg	35
3.5.1.	<i>Home</i> vezérlő	35
3.5.2.	<i>Admin</i> vezérlő	35
3.5.3.	<i>Instructor</i> vezérlő	35
3.5.4.	<i>Teacher</i> vezérlő	35
3.5.5.	<i>Studnet</i> vezérlő	35
3.6.	Nézet réteg	35
3.6.1.	<i>Home</i> vezérlő nézetei	36
3.6.2.	<i>Admin</i> vezérlő nézetei	36
3.6.3.	<i>Instructor</i> vezérlő nézetei	36
3.6.4.	<i>Teacher</i> vezérlő nézetei	36
3.6.5.	<i>Student</i> vezérlő nézetei	36
3.6.6.	Megosztott nézetek	36
3.7.	Lokalizáció	36
4.	Tesztelés	37
5.	Köszönetnyilvánítás	38
	Irodalomjegyzék	39

1. fejezet

Bevezetés

A szakdolgozatom témája egy beadandó kezelő rendszer megvalósítása webes alkalmazásként. Az elkészült rendszer az Assignment Supervisor System nevet kapta (röviden ASS), a továbbiakban így hivatkozom rá.

Az alkalmazás célja, hogy segítse az egyetemi munkát, mind a hallgatók, mind az oktatók részére. Lehetőségünk van tantárgyak létrehozására, amelyekhez létrehozhatunk csoportokat. A hallgatók ezekbe a csoportba tudnak jelentkezni, amit a gyakorlatvezető hagyhat jóvá. A hallgatók számára lehetőségünk van határidővel ellátott feladatokat kiírni. A feladatkiírásánál támogatott a `Markdown` és a `LATEX` kifejezések. A beküldött megoldásokat a gyakorlatvezetők értékelhetik. Az alkalmazás támogatja a külföldi hallgatók munkáját, számukra elérhető az alkalmazás angol nyelvű változatban.

2. fejezet

Felhasználói dokumentáció

2.1. Bejelentkezés és nyelvválasztás

Az oldalra érkezve a kezdőoldalt láthatjuk, ahol egy üdvözlő üzenet fogad minket. Majd lehetőségünk nyílik bejelentkezni a rendszerbe, vagy a rendszer által támogatott lokalizációt tudjuk kiválasztani (2.1 ábra). ¹

Köszöntjük!

Az oldalt az INF-es (Pandorás) azonosítóval tudjuk használni.

INF-es felhasználónév

INF-es jelszó

Bejelentkezés

Magyar English

2.1. ábra. Főoldal

2.1.1. Bejelentkezés

A rendszerbe bejelentkezni az INF-es felhasználónkkal tudunk. Ha a bejelentkezés sikertelen volt, azt a rendszer hibaüzenetekkel jelzi a számunkra (2.2 ábra).

¹Erre majd még a bejelentkezés után is lehetőségünk nyílik lásd később, 2.2.5: „Mindenki számára elérhető oldalak”

Amennyiben a bejelentkezés sikeres volt, a *szerepkörnek* megfelelő kezdőoldalon találjuk magunkat (2.3 ábra).

Köszöntjük!

Az oldalt az INF-es (Pandorás) azonosítóval tudjuk használni.

A INF-es felhasználónév megadása kötelező!

A INF-es jelszó megadása kötelező!

Bejelentkezés

Magyar

English

2.2. ábra. Bejelentkezési hiba

Főoldal

Teszt Elek / student
Csoport jelentkezés
Kijelentkezés

Feladatok

Csoport

Gyak #1

Feladat	Határidő	Értékelés	
1. Házi feladat	2021.05.30. 01:00		 Feladat megtekintése
Elso	2021.05.07. 00:00		 Feladat megtekintése
2. Házi feladat	2021.05.30. 01:00		 Feladat megtekintése

1

1-1 a(z) 1 elemből

2.3. ábra. Sikeres bejelentkezés

2.1.2. Nyelvválasztás

A rendszer kilistázza a támogatott lokalizációkat (jelenleg magyar és angol). Alapértelmezett beállítás a magyar. Ezt felültudjuk írni, ha valamelyik gombra rákattintunk. (2.4 ábra)

Welcome!

This site can be only used with an INF (Pandora) account.

INF username	
INF password	
Login	
Magyar	English

2.4. ábra. Nyelv váltás

2.2. Szerepkörök

A felhasználók négy csoportba tartozhatnak:

- Rendszergazda
- Tárgyfelelős
- Gyakorlatvezető
- Hallgató

Egy felhasználó tartozhat több szerepkörbe. Ha egy felhasználó több szerepkörbe is tartozik, akkor a felület menüsorán megjelenik egy "Szerepkör váltás" lenyitható menü, ahol a felhasználóhoz rendelt szerepköröket találjuk, a kiválasztott linkre kattintva a csoporthoz tartozó kezdőoldalra navigáljuk magunkat. A felhasználóhoz a szerepköröket a felhasználó létrehozásakor is megadhatjuk, valamint a létrehozást követően tudjuk módosítani.

2.2.1. Rendszergazda

A rendszergazda a következő funkciókat érheti el:

- Tantárgy létrehozása, módosítása, törlése, tárgyi információk megtekintése
- Felhasználó létrehozása, módosítása, a felhasználók adatainak a megtekintése

Ha rendszergazdaként jelentkezőnk be az alábbi két táblázat fogad minket a kezdőoldalon (2.5 ábra).

Főoldal		Teszt Elek / admin		Tárgy létrehozás	Felhasználó létrehozás	Kijelentkezés
---------	--	--------------------	--	------------------	------------------------	---------------

Tantárgyak információi

Keresés...		
Tantárgy neve	Tárgyfelelős(ök)	
Funkcionális programozás EA+GY	Bozó István (bozo_i), Poór Artúr (poora)	Szerkesztés Törölés
Funkcionális nyelvek EA+GY	Poór Artúr (poora)	Szerkesztés Törölés

1-2 a(z) 2 elemből

(a) Tantárgyak táblázata

Felhasználók listája

Keresés...				
Név	Neptun kód	Email	Szerepkörök	
Teszt Elek	student	student@inf.elte.hu	Hallgató	Szerkesztés
Poór Artúr	poora	poora@inf.elte.hu	Tárgyfelelős, Gyakorlatvezető	Szerkesztés
Csikó Erik Gergely	csikie	csikie@inf.elte.hu	Gyakorlatvezető	Szerkesztés
Bajkó János Róbert	bajkoj	bajkoj@inf.elte.hu	Gyakorlatvezető	Szerkesztés
Bozó István	bozo_i	bozo_i@inf.elte.hu	Tárgyfelelős	Szerkesztés

1-5 a(z) 5 elemből

(b) Felhasználók táblázata

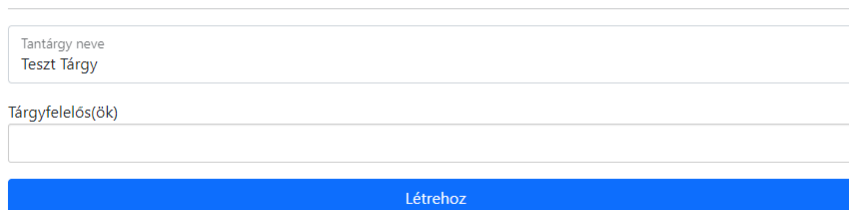
2.5. ábra. Rendszergazdai szerepkör kezdőoldala

Az első táblázatban a rendszerben létrehozott tantárgyak és a hozzájuk tartozó információk olvashatóak le. A táblázatban az egyes tantárgyakhoz tartozó adatok módosíthatóak, illetve az egész tárgyat lehet törölni. A módosítás során validálásra kerül, hogy a módosított név létezik-e már a rendszerben, ha igen, akkor ezt a rendszer jelzi számunkra. A második táblázatban a rendszerben létrehozott felhasználókat és a hozzájuk tartozó információkat láthatjuk. A rendszergazda a felhasználók adatait és szerepköreit tudja módosítani.

Tantárgy létrehozása

A „Tárgy létrehozás” linkre kattintva az alkalmazás átnavigál minket egy űrlapra, ahol az új tantárgy szükséges adatait tudjuk kitölteni (2.6(a) ábra). Ha az adatok validálása és feldolgozása sikeres, akkor visszanavigálódunk a kezdőoldalra. Az esetleges validálási hibákat a rendszer jelzi számukra (2.6(b) ábra).

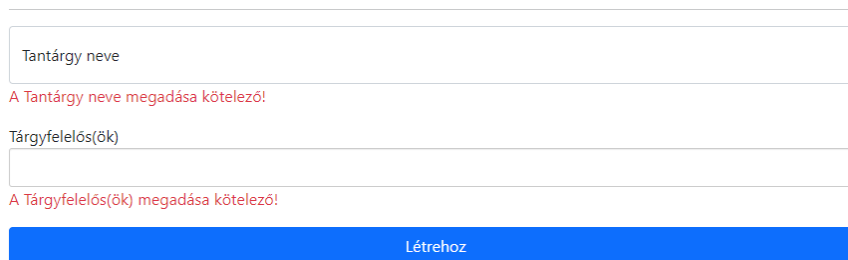
Tantárgy létrehozás

The screenshot shows a web form titled "Tantárgy létrehozás". It has two input fields: "Tantárgy neve" (Course name) with the value "Teszt Tárgy" and "Tárgyfelelős(ök)" (Course responsible(s)). Below the fields is a blue button labeled "Létrehoz" (Create).

(a) Űrlap

Tantárgy létrehozás

The screenshot shows the same web form as in (a), but with validation errors. The "Tantárgy neve" field has a red error message below it: "A Tantárgy neve megadása kötelező!". The "Tárgyfelelős(ök)" field also has a red error message below it: "A Tárgyfelelős(ök) megadása kötelező!". The blue "Létrehoz" button is still visible at the bottom.

(b) Adatok validálása

2.6. ábra. Tantárgy létrehozás

Felhasználó létrehozása

Felhasználót létrehozni a „Felhasználó létrehozás” linkre kattintva tudjuk megtenni, ami továbbnavigál minket egy űrlapra, ahol az új felhasználónak az adatait tudjuk megadni (2.7(a) ábra). Ha az adatok validálása sikeres, akkor a felhasználó elkészült és visszanavigálódunk a kezdőoldalra, ha nem volt sikeres, akkor a rendszer ezt hibaüzenetekkel jelzi nekünk (2.7(b) ábra).

Felhasználó létrehozás

Neptun kód

Név

Email

Jelszó

Jelszó megerősítése

Szerepkör(ök)

Létrehoz

(a) Űrlap

Felhasználó létrehozás

Neptun kód

A Neptun kód megadása kötelező!

Név

A Név megadása kötelező!

Email

A Email megadása kötelező!

Jelszó

A Jelszó megadása kötelező!

Jelszó megerősítése

A Jelszó megerősítése megadása kötelező!

Szerepkör(ök)

A Szerepkör(ök) megadása kötelező!

Létrehoz

(b) Adatok validálása

2.7. ábra. Felhasználó létrehozás

2.2.2. Tárgyfelelős

Ha tárgyfelelősként jelentkezünk be a rendszerbe, akkor az alábbi kezdőoldal fogad minket (2.8 ábra). A kezdőoldalon egy táblázat található, amiben látjuk azo-

kat a tantárgyakat, és a tantárgyakhoz tartozó csoportokat, amelyeknek a felelősei vagyunk. A tárgyfelelős a következő funkciókat használhatja:

- Csoport létrehozása egy tantárgyhoz
- Csoport módosítása

Tantárgyak

Keresés...		
Tantárgy		
▼ Funkcionális programozás EA+GY		
Csoport	Gyakorlatvezető(k)	
Gyak #1	Bajkó János Róbert (bajkoj), Csiki Erik Gergely (csikie)	Szerkesztés
▼ Funkcionális nyelvek EA+GY		
Csoport	Gyakorlatvezető(k)	
Gyak #2	Csiki Erik Gergely (csikie)	Szerkesztés
<div> ⏪ ⏩ 1 ⏪ ⏩ </div> <div>1-2 a(z) 2 elemből ↻</div>		

2.8. ábra. Tárgyfelelős kezdőoldala

Csoport létrehozása

A menüsoron a „Csoport létrehozás” linkre kattintva a rendszer átirányít minket egy űrlapra, ahol létre tudunk hozni egy csoportot (2.9 ábra). Az adatokat a rendszer validálja, és az esetleges hibákat jelzi számunkra.

Csoport létrehozás

A screenshot of a web form titled "Csoport létrehozás". It contains three input fields: "Csoport neve" (text), "Tantárgy" (dropdown menu with "Tantárgy" selected), and "Gyakorlatvezető(k)" (text). Below the fields is a blue button labeled "Létrehozás".

(a) Űrlap

Csoport létrehozás

A screenshot of the same "Csoport létrehozás" form, but with red error messages below each input field: "A Csoport neve mező kitöltése kötelező!", "A Tantárgy mező kitöltése kötelező!", and "A Gyakorlatvezető(k) mező kitöltése kötelező!". The blue "Létrehozás" button is still at the bottom.

(b) Adatok validálása

2.9. ábra. Csoport létrehozás

Csoport módosítása

Csoportokat szerkeszteni a kezdőoldalon található táblázat segítségével tudunk. A táblázatban lenyitható minden kilistázott tantárgy. Itt találjuk a tantárgyakhoz már létrehozott csoportokat. Minden tantárgy mellett találunk egy „Szerkesztés” gombot, melyre kattintva elérhetővé válik a csoport szerkesztése. Az adatok validálásra kerülnek, az esetleges hibákat a rendszer jelzi számunkra (2.10 ábra).

Csoport szerkesztése

Csoport neve
Gyak #2

Gyakorlatvezető(k)
Csiki Erik Gergely (csikie) ✕

Módosít

(a) Űrlap

Csoport szerkesztése

Csoport neve

A Csoport neve mező kitöltése kötelező!

Gyakorlatvezető(k)
Csiki Erik Gergely (csikie) ✕

Módosít

(b) Adatok validálása

2.10. ábra. Csoport módosítása

2.2.3. Gyakorlatvezető

Gyakorlatvezetőként bejelentkezve a rendszerbe a 2.11 ábrán látható kezdőoldal fogad minket. Az oldalon az „Értékelendő beadandók” cím alatt, a hozzánk rendelt csoportok hallgatóit láthatjuk egy-egy táblázatban, ahol láthatjuk, hogy egy hallgató az adott feladatra adott-e be megoldást. A „Hallgatói várólista” cím alatt szintén egy táblázatot találunk (2.11(b) ábra), ahol tantárgyanként csoportosítva a következő információkat olvashatjuk le:

- Hallgató neve
- Hallgató neptun kódja
- Csoport neve

Értékelendő beadandók

Funkcionális programozás EA+GY - Gyak #1

Hallgató neve

Teszt Elek (student)

1. Házi feladat

Funkcionális nyelvek EA+GY - Gyak #2

Hallgató neve

1. Házi feladat

(a) Értékelendő beadandók

Hallgatói várólista

Keresés...			
Hallgató neve	Neptun kód	Csoport	
<div>Funkcionális nyelvek EA+GY</div>			
Teszt Elek	student	Gyak #2	<div>Elutasít</div> <div>✓ Elfogad</div>
<div>1-1 a(z) 1 elemből</div>			

(b) Hallgatói várólista

2.11. ábra. Gyakorlatvezető kezdőoldala

A gyakorlatvezető az alábbi funkciókat éri el:

- Feladat kiírása
- Jelentkezések bírálata
- Beadott munka értékelése

Feladat kiírása

Feladatot kiírni a „Feladat létrehozása” menüpont alatt tudunk, ahol egy űrlapot találunk (2.12). Ahhoz hogy létrehozzunk egy feladatot, a következő információkat szükséges megadnunk:

- A feladat neve
- Kezdés és befejezés dátuma
- Feladat leírása

- Mely csoporthoz legyen létrehozva²

Feladat létrehozása

Feladat neve

Kezdés dátuma
2021.05.07 00:00

Befejezés dátuma
2021.05.07 00:00

Leírás

Ennek a szövegnek markdown formátumban kell lennie. Íme egy rövid áttekintés:

- Ez egy lista egyik eleme, *dólt betűvel*.
- Ez pedig egy másik elem, **félkövérrel**. Ügyeljünk arra, hogy a szöveg többi része igazítva maradjon.

Néha előre megformázott szöveget akarunk írni:

```
~~~~~
előre megformázott
szöveg
~~~~~
```

Habár `szavakat` bármikor írhatunk a backtick (```) szimbólum segítségével.

Csoport(ok)

Létrehozás

Előnézet

Törlés

2.12. ábra. Feladat létrehozás

A rendszer támogatja, hogy a feladatnak leírása ne csak egyszerű szöveg legyen. A szövegdobozban megadhatunk **Markdown** és **L^AT_EX** kifejezéseket is. Mielőtt létrehoznánk a feladatot, meg tudjuk tekinteni, hogy a hallgató milyen formában fogja látni a kiírva a feladatot. Így le tudjuk ellenőrizni kényelmesen a feladat leírását, valamint azt is tudjuk ellenőrizni, hogy a **Markdown** és **L^AT_EX** kifejezéseinket helyesen írtuk-e meg. Ha végeztünk, a „Létrehozás” gombbal tudjuk elküldeni a rendszernek az adatokat. Az adatokat a rendszer leellenőrzi, az esetleges hibákat jelzi számunkra (2.13).

²A lenyíló kiválasztó menüben lehetőségünk van több csoportot is kiválasztani

Feladat létrehozása

Feladat neve

A Feladat neve megadása kötelező!

Kezdés dátuma

2021.05.07 00:00

Befejezés dátuma

2021.05.07 00:00

A Kezdés dátuma megadása kötelező!

A Befejezés dátuma megadása kötelező!

Leírás

A Leírás megadása kötelező!

Csoport(ok)

A Csoport(ok) megadása kötelező!

2.13. ábra. Adatok validálása

Jelentkezések bírálata

Egy hallgatónak a csoportba való jelentkezését a „Hallgatói várólista” táblázatában tudjuk megtenni (2.11(b) ábra), az utolsó oszlopban lévő gombok segítségével. Miután elvégeztük a bírálatot, a táblázatból törlődik a jelentkezett hallgató, és az oldal frissítése után, a megfelelő táblázatban látjuk, hogy a hallgatót a rendszer felvette a jelentkezett csoportba.

Beadott munka értékelése

Egy feladatra beadott megoldás értékeléséhez a kívánt feladat oszlopában kattintsunk a *szürke négyzetre*. Ilyenkor a rendszer átirányít minket az értékelő felületre (2.14). A rendszer a felületre a „Megoldás(ok)” alatt felsorolja a hallgatónak az összes beadott megoldását a beküldés ideje szerint csökkenően rendezve. Elég egy megoldást értékelnünk, de értékelhetjük az összeset is. Viszont a rendszer a legutolsó értékelést veszi számításba. Ezt fogja a hallgató is látni. A beadott megoldások között a kívánt sorra kattintva tudjuk kiválasztani, hogy melyik megoldást szeretnénk változtatni. Ilyenkor a „Beadott megoldás” alatt látjuk, mi a hallgatónak a beadott megoldása. Az értékelésünket az oldal alján található űrlapon tudjuk megtenni. Az

értékelés után a rendszer a kezdőoldalra navigál minket. Az értékelt feladatnál a *szürke négyzet egy körben lévő pipára* cserélődik.

Feladat értékelése

Információk

Hallgató neve	Teszt Elek (student)
Feladat neve	2. Házi feladat
Kezdés dátuma	2021. 05. 07. 0:00:00
Befejezés dátuma	2021. 05. 30. 1:00:00

Beadott megoldás

Ez az én megoldásom.

Megoldás(ok)

Beadási idő: 2021. 05. 07. 16:30:28

Értékelés

Mentés

2.14. ábra. Feladat értékelése

2.2.4. Hallgató

Hallgatóként bejelentkezve a 2.15 ábrán látható kezdőoldal fogad minket. A „Feladatok” cím alatti táblázatban a hallgató számára listázásra kerül az összes olyan csoportja, ahova elfogadták a jelentkezését. A táblázatban csoportokra lebontva jelennek meg a hallgató számára a kiírt feladatok. A táblázatban egy feladatról a következő információkat láthatjuk: neve, határideje, kapott értékelés.

Feladatok

Keresés...

Csoport

Gyak #1

Feladat	Határidő	Értékelés	
1. Házi feladat	2021.05.30. 01:00		Feladat megtekintése
Elso	2021.05.07. 00:00		Feladat megtekintése
2. Házi feladat	2021.05.30. 01:00		Feladat megtekintése

1-1 a(z) 1 elemből

2.15. ábra. Hallgató kezdőoldala

A hallgató az alábbi funkciókat használhatja:

- Csoportba jelentkezés
- Megoldás beadása

Csoportba jelentkezés

Csoportba jelentkezni a „Csoport jelentkezés” menüpontra kattintva tudunk. A rendszer egy űrlapot biztosít számunkra (2.16 ábra), ahol listázásra kerülnek a rendszerben található csoportok, amelyekre még nem jelentkezünk. A rendszer lehetőséget biztosít számunkra, hogy akár egyszerre több csoportra is leadjuk a jelentkezésünket. Jelentkezésünket a „Jelentkezés” gombbal tudjuk továbbítani a rendszer számára. Az űrlap validálásra kerül, hogy üresen ne tudjuk beküldeni azt. Sikeres jelentkezés esetén a rendszer a kezdőoldalra navigál minket.

Csoport jelentkezés

Csoport

Csoport(ok)

Jelentkezés

2.16. ábra. Csoportba jelentkezése

Megoldás beadása

Megoldás beküldéséhez válasszuk ki a kívánt feladatot, amire megoldást szeretnénk beküldeni, majd kattintsunk a „Feladat megtekintése” gombra. Ekkor a rendszer egy új ablakban megnyitja a feladatot (2.17 ábra). Az oldalon a következő információkat látjuk:

- Határidő visszaszámláló
- Feladat neve, leírása
- Beküldött megoldások
- Űrlap a megoldás beküldéséhez

Határidő: 22 nap 8:12:53

2. Házi feladat

Ennek a szövegnek markdown formátumban kell lennie. Íme egy rövid áttekintés:

- Ez egy lista egyik eleme, *dolt betuvel*.
- Ez pedig egy másik elem, **félkövérrel**. Ügyeljünk arra, hogy a szöveg többi része igazítva maradjon.

Néha előre megformázott szöveget akarunk írni:

```
elore megformázott
szöveg
```

Habár *szavakat* bármikor írhatunk a backtick (`) szimbólum segítségével.

Bizonyosan kódrészletet is szeretnénk mutatni:

```
main :: IO ()
main = putStrLn "I'm highlighted"
```

Számos nyelv támogatott, többek között *ada, agda, c, cpp, erlang, java, lex, python* és *yacc*.

Képletek és egyenletek pont úgy működnek, mint *LaTeX*-ben. Használható szövegközi és kiemelt mód a matematikai tartalom szép szedésére. A szövegközi módnál, például $\sum_{j=0}^n (a + bj)$ esetében, két dollár szimbólum közé írjuk a képletet vagy egyenletet. A nyitó dollár szimbólum után és a záró előtt nincs szóköz. A kiemelt mód nagyobb hangsúlyt ad:

$$\sum_{j=0}^n (a + bj) = a + (a + b) + \dots + (a + nb)$$

A támogatott *LaTeX* makrók [ezen az oldalon](#) vannak felsorolva.

Emellett még linkek is [illeszthetők](#) a szövegbe.

Beküldési idő: 2021. 05. 07. 16:30:28

✓

2.17. ábra. Feladat megtekintése

2.2.5. Mindenki számára elérhető oldalak

A rendszerben jelenleg három olyan oldal található, amelyet minden szerepkörben elérhetünk. Az egyik oldal a felhasználónk adatainak megtekintésére szolgál. Ezt a funkciót a menüsoron a nevünkre kattintva tudjuk elérni. Ezen a felületen (2.18 ábra) a következőket tekinthetjük meg a „Személyes adatok” cím alatt: név, neptun kód, e-mail cím és a felhasználónkhoz rendelt szerepkörök. Ezen felületen továbbá be

tudjuk állítani, hogy a rendszer milyen lokalizációval működjön (magyar és angol). Ezt a megfelelő gombra kattintva tudjuk változtatni.

2.18. ábra. Profil oldal

A másik két oldal az esetleges nem várt hibákról tájékoztat minket. Ezen hibák két kategóriába oszthatók: jogosulatlan kérés a rendszer felé, egyéb nem várt hiba. Jogosulatlan kérés akkor lép fel, ha megpróbálunk a szerepkörünkhöz nem tartozó funkciót elérni a rendszerben. Például: csak hallgatói szerepkörrel rendelkező felhasználóval vagyunk bejelentkezve a rendszerbe és a webcím végén a „Student”-et lecseréljük „Admin”-ra. Ezzel olyan kérést indítunk a rendszernek, hogy navigáljon minket a rendszergazdai szerepkörhöz tartozó kezdőoldalra, amihez nincs jogosultságunk, ezért a rendszer megtadja a hozzáférést a kért oldalhoz. Ilyenkor a rendszer az alábbi 2.19 ábrán látható oldalra navigál minket, ahonnan lehetőségünk van visszatérni a szerepkörünkhöz tartozó kezdőoldalra.

Hozzáférés megtagadva.

A viharba, nincs hozzáféréсед ehhez a kéréshez! 😞

[Vissza a kezdőoldalra](#)

2.19. ábra. Jogosulatlan kérés

Egyéb nem várt hiba lehet például, hogy a rendszer nem tud csatlakozni a hozzá tartozó adatbázishoz. Ilyenkor az alábbi 2.20 ábrán látható oldalra navigál minket.

Error.

Hiba lépett fel a folyamat során! Kérlek beszélj a rendszergazdával!

2.20. ábra. Egyéb nem várt hiba

3. fejezet

Fejlesztői dokumentáció

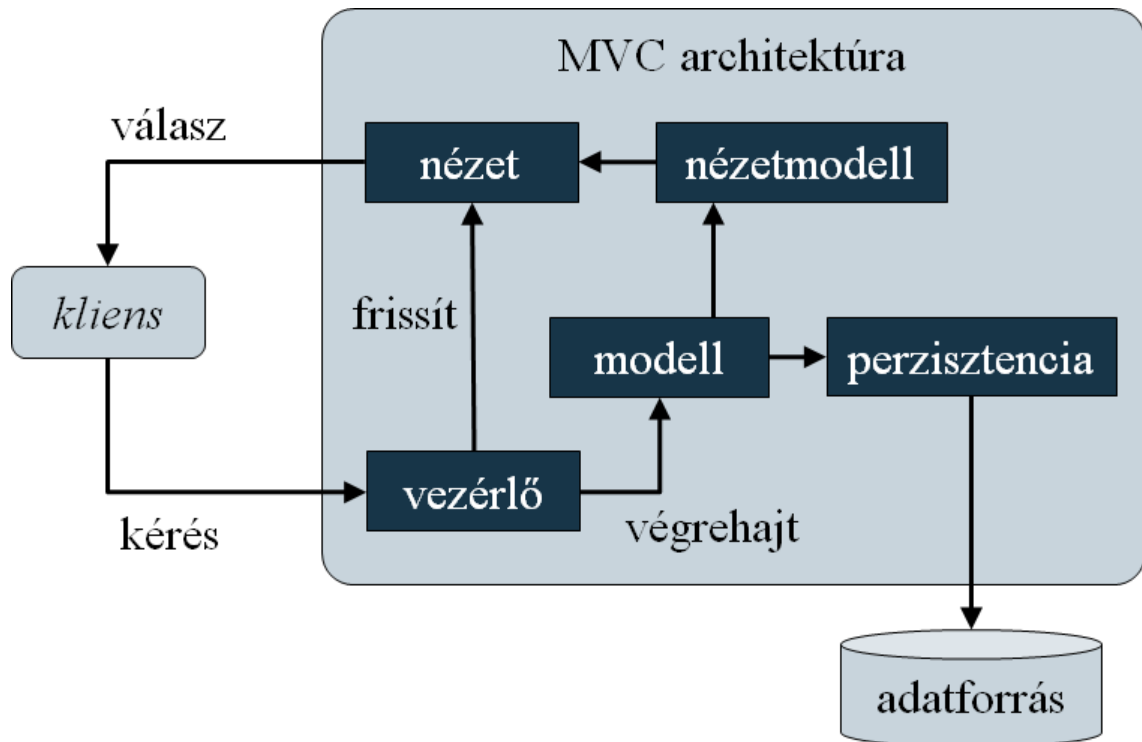
3.1. Keretrendszerek és az alkalmazás felépítése

3.1.1. Keretrendszerek

Az alkalmazás ASP.NET core 3.1 keretrendszerben készült [1], ami egy nyílt forráskódú, webes alkalmazások készítésére szolgáló programkönyvtár, melyet a *Microsoft* fejleszt. A keretrendszer lehetővé teszi, hogy az alkalmazás több platformon is tudjon futni (*Linux*, *macOS* és *Windows*). Továbbá a *Kendo UI Core for jQuery*[2] keretrendszer biztosítja számunkra a felületen található felhasználóbarát táblázatokat, űrlap elemeket. A saját *HTML* elemek stílusait a *Bootstrap*[3] keretrendszer biztosítja.

3.1.2. Az alkalmazás felépítése

Az alkalmazás az *MVC* architektúrára épül (3.1 ábra)[4]. Tehát három rétegre bontható a felépítése, Modell-Nézet-Vezérlő. A Modell (angolul *Model*) réteg tartalmazza az üzleti logikát, amely az adatokat kezeli és kapcsolatban van az adatbázissal. A nézet réteg (angolul *View*) felelős a megjelenítésért. A vezérlő réteg (angolul *Controller*) fogadja a kliens kéréseit és válaszol a kérésekre. Az *MVC* architektúra fő előnye, hogy jól elkülöníthetők a rétegek, így a nézet független marad a modelltől. Ezáltal, ha szükséges könnyedén le tudjuk cserélni az egész alkalmazás nézetét, vagy fordítva újra implementálhatjuk a modell réteg működését, anélkül hogy ez a nézeten bármi gondot okozna.

3.1. ábra. A Modell-Nézet-Vezérlő architektúra

Az alkalmazásban a könnyebb és egyszerűbb fejleszthetőség miatt a *Model* réteget több komponensre bontjuk. Így az alábbi komponensekből áll össze a *Model* réteg:

```

ASS
├── ASS.BLL/
│   ├── Interfaces/
│   └── Services/
├── ASS.DAL/
│   ├── Models/
│   ├── ASSContext.cs
│   └── DbInitializer.cs
├── ASS.WEB/
│   ├── Models/
│   │   ├── DTOs/
│   │   └── ViewModels/
  
```

ASS.BLL: az üzleti logikai réteget megvalósító komponens (angolul *Business Logic Layer*).

ASS.DAL: az adatelérési réteget megvalósító komponens (angolul *Data Access Layer*).

ASS.WEB.Models: ebben a komponensben tároljuk az adatok bevitelére és az adatok megjelenítésére szolgáló osztályokat.

ASSContext.cs: az adatbázist leíró osztály.

DbInitializer.cs: az adatbázist létrehozó statikus osztály.

3.2. Naplózás

Az alkalmazás fájl szintű naplózást tartalmaz, amit a *Serilog.Extensions.Logging.File* nyílt forráskódú programkönyvtár használatával valósítjuk meg [5]. Az alkalmazás automatikusan naplózza a futás közbeni eseményeket és az esetleges kivételeket. Természetesen támogatott a saját bejegyzések létrehozása is. A naplózás beállításait az *appsettings.json* (3.2 ábra) fájlban tudjuk személyre szabni. Az alábbi négy értéket szabjuk személyre az alkalmazáshoz:

- **PathFormat:** itt tudjuk megadni az alkalmazás naplófájljainak a mentési helyét, és egy sablont a fájlok nevére. A *{Date}* paraméter helyére az aktuális dátum kerül beillesztésre (pl.: 20210513). Ha az elérési útban található mappa nem létezik azt a programkönyvtár automatikusan létrehozza a számunkra.
- **OutputTemplate:** itt adható meg a bejegyzések sablonja, hogy hogyan nézzenek ki a bejegyzés³. Az alkalmazás a következő sablont használja a bejegyzésekre: *[Időbélyeg] - [Esemény súlyossági szintje] - [Üzenet] Új sor [Kivétel (ha van)]*.
- **LogLevel:** itt állíthatjuk be, hogy milyen minimum szintű események kerüljenek naplózásra [6]. A jelenlegi beállítással az alkalmazás minden legalább *Information* szinttel rendelkező eseményt naplóz.

```
1 ...  
2 "Logging": {
```

³Ezen a linken részletes leírást olvashatunk az *OutputTemplate*-ben használható paraméterekről.

```
3 "PathFormat": "../Logs/log-{Date}.log",
4 "OutputTemplate": "[{Timestamp:yyyy.MM.dd HH:mm:ss}] - [{Level:u
    ↪ }] - {Message}{NewLine}{Exception}",
5 "LogLevel": {
6   "Default": "Debug",
7   "Microsoft": "Information"
8 }
9 },
10 ...
```

3.1. forráskód. Naplózás beállításai

3.3. Adatbázis

3.3.1. Technológiák

Az alkalmazáshoz szükséges telepítünk egy *MySQL Community Server*-re, ajánlott a 8.0.25-ös verzió.⁴ Az autentikáció és autorizáció megvalósításához a Microsoft által készített *Microsoft.AspNetCore.Identity.EntityFrameworkCore* nyílt forráskódú programkönyvtárat használja rendszer. A programkönyvtár tartalmaz meglévő adatbázis táblákat, melyeknek a tartalma és működése elolvasható a Microsoft hivatalos honlapján [7]. A programkönyvtár gondoskodik a jelszavak biztonságos tárolásáról, melyet időfüggő szózással és a jelszó hashelésével valósít meg.

Az adatbázis *code first* módszerrel van megvalósítva, tehát nem az adatbázis szerveren *SQL* kódot futattva hozzuk létre az adatbázis táblákat, hanem modell osztályokkal definiáljuk az adatbázis táblákat [8]. Ezen modelleket az *ASS.DAL.Models* névtérben tároljuk.

Az adatelérést az *Entity Framework Core ORM* keretrendszer biztosítja [9]. Az objektum-relációs leképezés (angolul *Object-Relational Mapping*), egy technika az adatok konvertálására nem kompatibilis típusos rendszerek és objektumorientált programozási nyelvek között. Így az alkalmazás forráskódjában nincsenek beégetett *SQL* kódok. Ezek helyett a *CRUD* (Create, Read, Update, Delete műveleteknek a rövidítése) műveleteket a *.NET* nyújtotta és az *Entity Framework Core* által is

⁴Az alkalmazás működik régebbi verzióval is. Viszont az alkalmazás nincs felkészítve az esetleges verziók közötti különbségekre.

támogatott *LINQ* (Language Integrated Queries) metódushívásokkal valósul meg [10]. Továbbá a keretrendszer védelmet biztosít az *SQL Injection* támadások ellen [11], ugyanis a műveletek a *C#* és *LINQ* metódusokból kerülnek előállításra paraméterezetten.

Az adatbázis elérését az alkalmazás konfigurációs fájljában (*appsettings.json*) tudjuk megadni illetve módosítani.

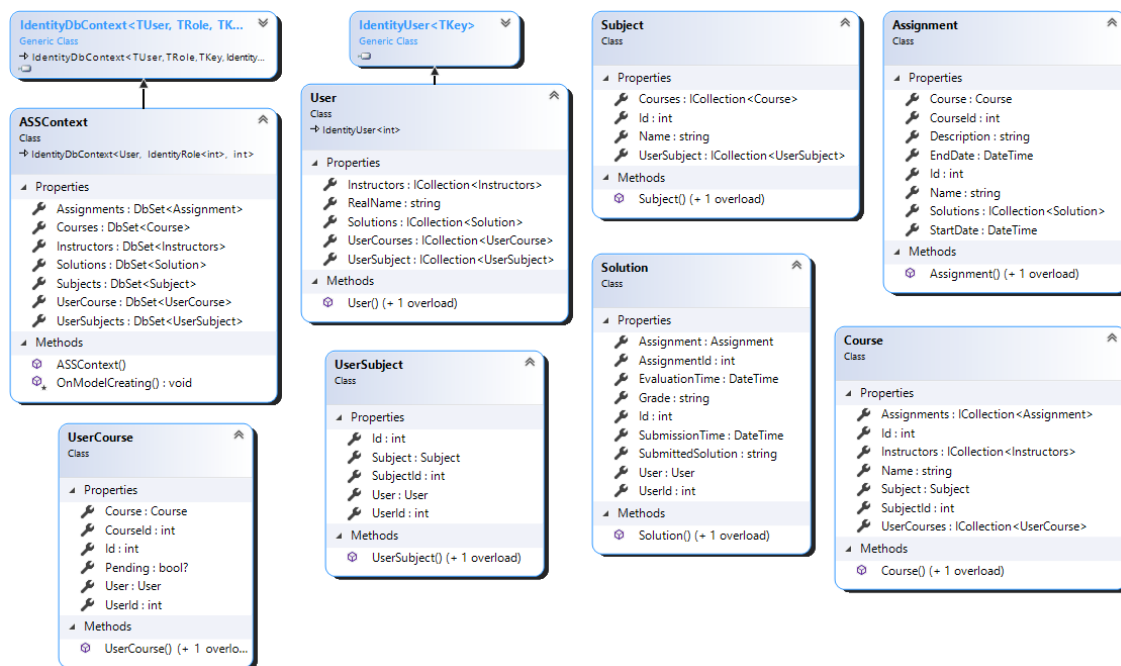
```
1 ...  
2 "ConnectionStrings": {  
3   "DefaultConnection": "server=localhost;database=ASS;uid=username;  
   ↪ password=fooBarraBoof "  
4 },  
5 ...
```

3.2. forráskód. Adatbázis elérése

3.3.2. Adatbázis *code first* objektumai

A *C#* objektumok amelyekből az adatbázis képződik a 3.2 ábrán tekinthetjük meg. Maga az adatbázis az *ASSContext* osztályból képződik. Minden egyes *DbSet<T>*⁵ típusú tulajdonság (angolul Property), egy adatbázis táblát jelent. Az osztály *OnModelCreating* metódusában számos adatbázisra vonatkozó beállítást van lehetőségünk beállítani (pl.: táblák elsődleges kulcsai, külső kulcsai). A *DbInitializer* osztály egy nyilvános *Initialize* metódussal rendelkezik, mely létrehozza az adatbázis szerveren az adatbázist, ha még nem létezik, illetve a szükséges konstans adatokkal tölti fel az adatbázist (szerepkörök felvétele és rendszergazdai felhasználó létrehozása).

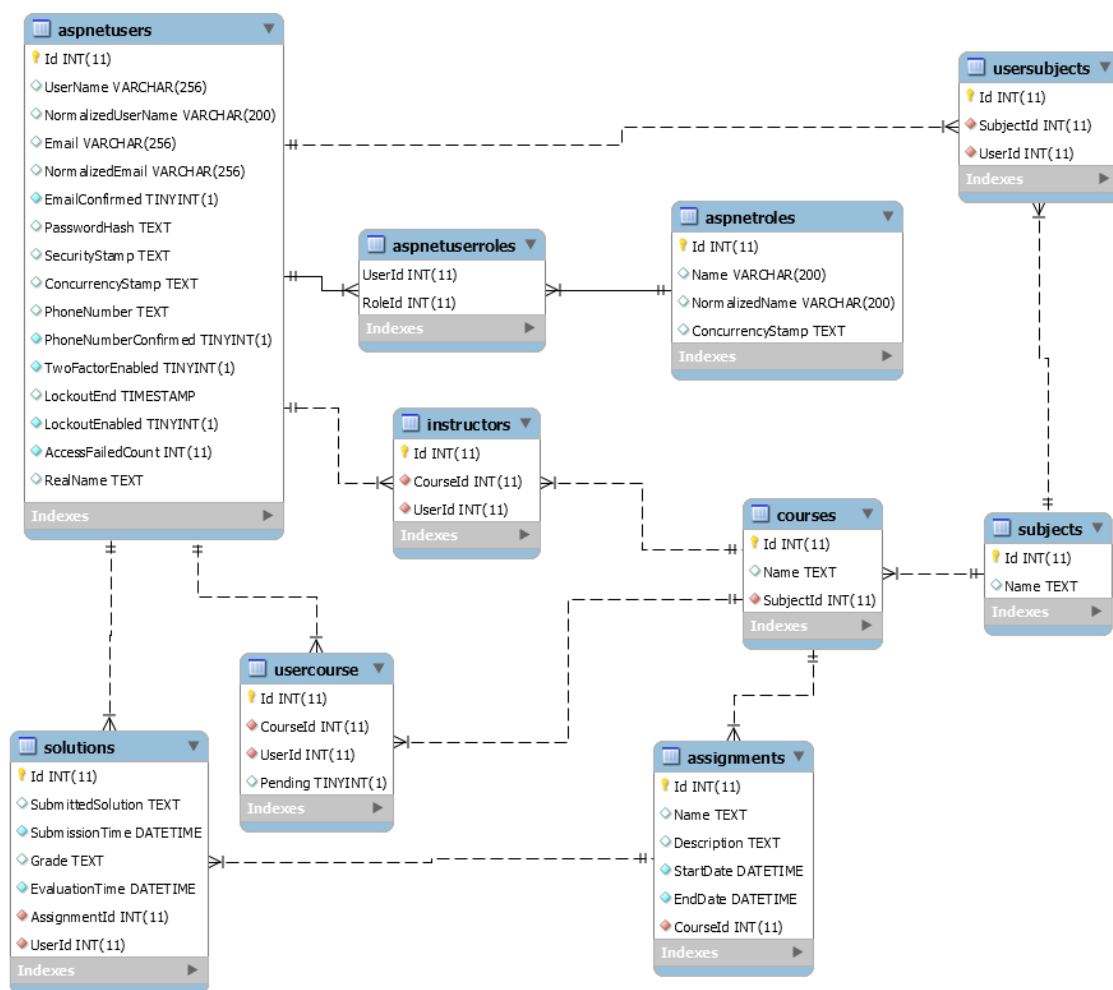
⁵Ahol a *T* egy generikus típusparaméter.

3.2. ábra. Az adatbázist leképző objektumok

3.3.3. Az adatbázis táblái

Az alkalmazás adatbázis diagramját a 3.3 ábrán tekinthetjük meg. A *Microsoft.AspNetCore.Identity.EntityFrameworkCore* keretrendszer által létrehozott táblákból csak azon a táblák és mezők kerülnek részletezésre, melyeket a rendszer aktívan használ. A táblák, amik nem kerülnek részletezésre a Microsoft hivatalos honlapján meg lehet tekinteni [7].

3.3. ábra. Az adatbázis táblái

aspnetusers

A *Microsoft.AspNetCore.Identity.EntityFrameworkCore* programkönyvtár által automatikusan létrehozott tábla. A felhasználók adatait tárolja.

Mező neve	Típus	Leírás
Id	egész	Elsődleges kulcs
UserName	szöveg	Felhasználónév (neptun kód)
Email	szöveg	Felhasználó e-mail címe
RealName	szöveg	Felhasználó neve
PasswordHash	szöveg	Felhasználó hashelt jelszava

3.1. táblázat. Adatbázis: felhasználók táblája

aspnetroles

A *Microsoft.AspNetCore.Identity.EntityFrameworkCore* programkönyvtár által automatikusan létrehozott tábla. A rendszerben használt szerepköröket tárolja.

Mező neve	Típus	Leírás
Id	egész	Elsődleges kulcs
Name	szöveg	Szerepkör megnevezése

3.2. táblázat. Adatbázis: szerepkörök táblája

aspnetuserroles

A *Microsoft.AspNetCore.Identity.EntityFrameworkCore* programkönyvtár által automatikusan létrehozott tábla. Egy kapcsolótábla, mely tárolja a felhasználókhöz rendelt szerepköröket.

Mező neve	Típus	Leírás
UserId	egész	Elsődleges kulcs
RoleId	egész	Elsődleges kulcs

3.3. táblázat. Adatbázis: felhasználók és szerepkörök kapcsolótáblája

assignments

Az *assignments* tábla a csoportokhoz létrehozott beadandó feladatok adatainak tárolására szolgál.

Mező neve	Típus	Leírás
Id	egész	Elsődleges kulcs
Name	szöveg	A feladat neve
Description	szöveg	A feladat leírása
StartDate	dátum	A feladat kiírásának dátuma
EndDate	dátum	A feladat határidejének dátuma
CourseId	egész	Arra vonatkozó kulcs, hogy a feladat melyik csoporthoz tartozik

3.4. táblázat. Adatbázis: feladatok táblája

courses

A *courses* tábla a tantárgyakhoz létrehozott csoportok adatait tárolja.

Mező neve	Típus	Leírás
Id	egész	Elsődleges kulcs
Name	szöveg	A csoport neve
SubjectId	egész	Arra vonatkozó kulcs, hogy a csoport melyik tantárgyhoz tartozik

3.5. táblázat. Adatbázis: csoportok táblája

instructors

A *instructors* tábla egy kapcsolótábla, melyben a *Gyakorlatvezető* szerepkörrel rendelkező felhasználókat kapcsoljuk a hozzájuk tartozó csoportokhoz.

Mező neve	Típus	Leírás
Id	egész	Elsődleges kulcs
CourseId	egész	A csoportra vonatkozó kulcs
UserId	egész	A felhasználóra vonatkozó kulcs

3.6. táblázat. Adatbázis: gyakorlatvezetők táblája

solutions

A *solutions* tábla a feladatokra beadott megoldásokat tárolja.

Mező neve	Típus	Leírás
Id	egész	Elsődleges kulcs
SubmittedSolution	szöveg	A feladatra beadott megoldás
SubmissionTime	dátum	A megoldás beküldésének az időpontja
Grade	szöveg	A feladatra adott értékelése
EvaluationTime	dátum	A feladat értékelésének időpontja
AssignmentId	egész	Arra vonatkozó kulcs, hogy a megoldás melyik feladathoz tartozik
UserId	egész	Arra vonatkozó kulcs, hogy melyik felhasználó adta be a megoldást

3.7. táblázat. Adatbázis: megoldások táblája

subjects

A *subjects* tábla a rendszerben létrehozott tantárgyak adatait tárolja.

Mező neve	Típus	Leírás
Id	egész	Elsődleges kulcs
Name	szöveg	A tantárgy neve

3.8. táblázat. Adatbázis: megoldások táblája

usercourse

A *usercourse* tábla egy kapcsoló tábla, melyben a hallgatókat és a csoportok összerendelése valósul meg.

Mező neve	Típus	Leírás
Id	egész	Elsődleges kulcs
CourseId	egész	A csoportra vonatkozó kulcs
UserId	egész	A felhasználóra vonatkozó kulcs
Pending	igaz/hamis	Annak az értéke, hogy a felhasználónak a jelentkezése elfogadásra, vagy elutasításra került

3.9. táblázat. Adatbázis: hallgatók és csoportok kapcsolótáblája

usersubjects

A *usersubjects* tábla egy kapcsoló tábla, melyben a tárgyfelelősök és a tantárgyak összerendelése valósul meg.

Mező neve	Típus	Leírás
Id	egész	Elsődleges kulcs
SubjectId	egész	A tantárgyra vonatkozó kulcs
UserId	egész	A felhasználóra vonatkozó kulcs

3.10. táblázat. Adatbázis: tárgyfelelősök és tantárgyak kapcsolótáblája

3.4. Model réteg

3.4.1. Üzleti logika

Az üzleti logikát megvalósító objektumokat az *ASS.BLL.Interfaces* és az *ASS.BLL.Services* névtérben tároljuk. Az üzleti logikát szerepkörökre bontva valósítjuk meg. Minden szerepkörhöz tartozik egy *interface*, mely leírja a szerepkörhöz tartozó funkciók metódusait, valamint egy osztály ami implementálja az adott *interface*-t. Az *interface*-ket megvalósító osztályok a *BaseService* osztályból származnak le⁶ (3.4 ábra), melyben azok a funkcionalitások kerültek implementálásra, amiket minden egyes szerepkörhöz tartozó *service* osztálynak meg kell valósítania. Ezeket

⁶Kivéve a *LoginService* osztályt.

a *service* osztályokat az alkalmazás *IoC* konténerébe [12] regisztráljuk. Ezáltal a vezérlő osztályok rendelkeznek a hozzájuk tartozó *service* osztály egy példányával, melyet konstruktoron keresztüli függőségi befecskendezéssel kapnak meg. A vezérlő osztályok ezen *service* osztályok metódusainak segítségével dolgozzák fel a kliens képe beszúrása kéréseit és állítják elő a megfelelő válaszokat.

3.4. ábra. Service osztályok őse

BaseService osztály

GetUserData(ClaimsPrincipal): paraméterül a bejelentkezett felhasználót⁷ kapja a metódus, majd eredményül a paraméterül kapott felhasználónak az adataival tér vissza.

GetUserData(int): az előbbi metódus túlterhelése, itt az keresendő felhasználó egyedi kulcsát kapja a metódus paraméterül.

GetUserRoles(ClaimsPrincipal): paraméterül a bejelentkezett felhasználót kapja, majd a felhasználó szerepköreivel tér vissza.

GetUsersInRole(Role): paraméterül egy *Role enum* értéket kap, majd a paraméterül kapott szerepkörrel rendelkező felhasználókkal tér vissza.

Dispose(): az *IDisposable interface* metódusa, mely gondoskodik a külső erőforrások felszabadításáról.

LoginService osztály

Ez az osztály felelős az alkalmazásba való bejelentkeztetésért, kijelentkeztetésért, valamint a bejelentkeztetett felhasználó fontos adatait (felhasználónév, név, szerepkörök) lekérdezni, hogy a felhasználó munkamenetébe (angolul *session*) tárol a rendszer.

CreateFullName(ClaimsPrincipal): paraméterül a bejelentkezett felhasználót kapja, majd a felhasználó polgári nevéből és felhasználónevéből képzett *string*-el tér vissza.

⁷Ezen a linken elolvashatjuk a *ClaimsPrincipal* osztály dokumentációját.

CreateUserRolesJson(ClaimsPrincipal): paraméterül a bejelentkezett felhasználót kapja, majd a felhasználó szerepköreivel tér vissza.

SignIn(string,string,bool,bool): paraméterül a bejelentkezési adatokat kapja, majd egy igaz/hamis értékkel tér vissza, ami a bejelentkezés sikerességét jelzi.

SignOut(): kijelentkezteti a felhasználót az alkalmazásból.

képe beszúrása

AdminService osztály

CreateSubject(string[],string):

GetSubjects():

UpdateSubject(int,string,string[]):

DeleteSubject(int):

GetAllUser():

GetUserRoles(int):

CreateUser(string,string,string,string,string[]):

UpdateUser(int,string,string,string,string[]):

képe beszúrása

TeacherService osztály

Ez az osztály implementálja a *tárgyfelelősi* szerepkörhöz tartozó funkciókat.

CreateCourse(string[],int,string): paraméterül felhasználónevek tömbjét, egy tantárgynak az egyedi azonosítóját illetve egy csoport nevet kap. A metódus létrehozza a paraméterül kapott tantárgyhoz az új csoportot, amennyiben ez lehetséges. Ha sikeres volt a csoport létrehozása, akkor a paraméterül kapott felhasználókat hozzárendeli a csoporthoz.

GetSubjects(ClaimsPrincipal): paraméterül kap egy bejelentkezett felhasználót, majd a hozzá rendelt tantárgyakkal tér vissza egy listában.

GetCourse(int): paraméterül egy csoportnak az egyedi azonosítóját kapja, majd visszatér ezen csoport adataival.

EditCourse(int,string,string[]): paraméterül egy csoportnak az egyedi azonosítóját, a csoport nevét, és gyakorlatvezetők felhasználóneveit kapja. A metódus a paraméterül kapott adatokkal módosítja a megfelelő csoportot.

képe beszúrása

InstructorService osztály

GetPendingList(ClaimsPrincipal):

ProcessPendingStatus(int,bool):

GetCourses(ClaimsPrincipal):

CreateAssignment(string,string,DateTime,DateTime,int[]):

GetAssignment(int,int,ClaimsPrincipal):

GetStudent(int):

EvaluateAssignment(int,string,DateTime,ClaimsPrincipal):

képe beszúrása

StudentService osztály

Ez az osztály implementálja a *hallgatói* szerepkörnek a funkcióit.

GetCourses(ClaimsPrincipal): paraméterül a bejelentkezett felhasználót kapja meg, majd a felhasználóhoz tartozó csoportokkal tér vissza.

CourseRegistration(int[],ClaimsPrincipal): paraméterül csoportok egyedi azonosítójának a tömbjét és a bejelentkezett felhasználót kapja, majd a felhasználót felveszi a paraméterül kapott csoportokba⁸

Read_AssignmentGrid(ClaimsPrincipal): paraméterül a bejelentkezett felhasználót kapja, majd a hozzátartozó csoportok listájával tér vissza.

⁸Ezen a ponton még a hallgató csak jelentkezést adott le az adott csoport(ok)ba.

GetAssignment(int,ClaimsPrincipal): paraméterül egy feladatnak az egyedi azonosítóját és a bejelentkezett felhasználót kapja, majd visszatér a paraméterül kapott feladat adataival, ha a felhasználó tagja annak a csoportnak, amelyiket lekérdeztük.

SubmitSolution(int,ClaimsPrincipal,string,DateTime): paraméterül egy feladat egyedi azonosítóját, a bejelentkezett felhasználót, a feladat megoldását és a beadás időpontját kapja. A metódus leellenőrzi, hogy a beadás időpontja kisebb mint a feladat beadási határideje. Amennyiben helyes a beadási idő, elmenti a beadott megoldást, ellenkező esetben kivétel keletkezik.

képe beszúrása

3.4.2. Adatok megjelenítésére szolgáló modellek

3.4.3. Adatok bevitelére szolgáló modellek

3.4.4. Egyéb segédosztályok

3.5. Vezérlő réteg

3.5.1. *Home* vezérlő

3.5.2. *Admin* vezérlő

3.5.3. *Instructor* vezérlő

3.5.4. *Teacher* vezérlő

3.5.5. *Student* vezérlő

3.6. Nézet réteg

- 3.6.1. *Home* vezérlő nézetei
- 3.6.2. *Admin* vezérlő nézetei
- 3.6.3. *Instructor* vezérlő nézetei
- 3.6.4. *Teacher* vezérlő nézetei
- 3.6.5. *Student* vezérlő nézetei
- 3.6.6. Megosztott nézetek
- 3.7. Lokalizáció

4. fejezet

Tesztelés

5. fejezet

Köszönetnyilvánítás

Irodalomjegyzék

- [1] Microsoft. *Introduction to ASP.NET Core*. URL: <https://docs.microsoft.com/en-us/aspnet/core/introduction-to-aspnet-core?view=aspnetcore-3.1>.
- [2] Kendo. *Welcome to Kendo UI for jQuery*. URL: https://docs.telerik.com/kendo-ui/introduction?_ga=2.88439835.1270843564.1621007125-198120074.1592317525.
- [3] Bootstrap. *Introduction*. URL: <https://getbootstrap.com/docs/5.0/getting-started/introduction/>.
- [4] Cserép Máté. *Webfejlesztés MVC architektúrában (ASP.NET Core)*. URL: https://mcserep.web.elte.hu/data/education/2019-2020-2_WAF/elte_waf_ea02.pdf.
- [5] Serilog. *Serilog.Extensions.Logging.File*. URL: <https://github.com/serilog/serilog-extensions-logging-file>.
- [6] Nicholas Blumhardt. *Logging “levels” in a structured world*. URL: <https://nblumhardt.com/2014/03/logging-levels-in-a-structured-world/>.
- [7] Microsoft. *Introduction to Identity on ASP.NET Core*. URL: <https://docs.microsoft.com/en-us/aspnet/core/security/authentication/identity?view=aspnetcore-3.1&tabs=visual-studio>.
- [8] Entity Framework Tutorial. *What is Code-First?* URL: <https://www.entityframeworktutorial.net/code-first/what-is-code-first.aspx>.
- [9] Microsoft. *Entity Framework Core*. URL: <https://docs.microsoft.com/en-us/ef/core/>.

- [10] Microsoft. *Language Integrated Query (LINQ)*. URL: <https://docs.microsoft.com/en-us/dotnet/csharp/programming-guide/concepts/linq/>.
- [11] OWASP. *SQL Injection*. URL: https://owasp.org/www-community/attacks/SQL_Injection.
- [12] Microsoft. *Dependency injection in ASP.NET Core*. URL: <https://docs.microsoft.com/en-us/aspnet/core/fundamentals/dependency-injection?view=aspnetcore-3.1>.